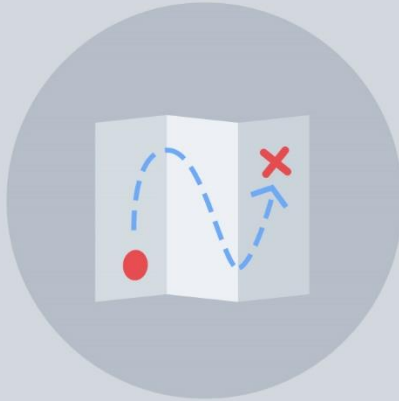

JAARVERSLAG 2015

AFAS Software

AFAS Holding B.V. - AFAS Benelux B.V. - AFAS Software B.V. - AFAS Belgium N.V. - AFAS International B.V. - AFAS Software Caribbean B.V. - AFAS Software Aruba B.V.

DIRECTIEVERSLAG

JAARVERSLAG 2015

Met trots kijken wij terug op het jaar 2015. Voor AFAS was het een prachtig jaar met veel hoogtepunten. Het jaar 2015 is afgesloten met een omzet van 92 miljoen euro. Dit betekent een omzetstijging van 16 procent ten opzichte van het jaar daarvoor. AFAS werd wederom uitgeroepen tot FD Gazelle, Best Management Company en was winnaar van de High Growth Awards. In de Computable top 100 scoorde AFAS hoge noteringen in de top 15 Nederlandse ICT-bedrijven (2e) en financieel krachtigste ICT-bedrijf (4e).

Voor 2016 wordt een groei van 12 procent verwacht, waarmee voor het eerst een omzet boven 100 miljoen euro wordt bereikt.

Kwetsbaarheid

Het jaar kenmerkte zich door veel economische vernieuwingen. Om te kunnen overleven moeten bedrijven flexibel en efficiënt ingericht zijn en moet er een goede serviceorganisatie staan die klanten optimaal ondersteunt. De tijd is interessant te noemen. De visie van AFAS past in een economie die in een constante staat van verandering is gekomen. Met onze software laten wij werkzaamheden verdampen, processen efficiënter verlopen, geven inzicht in de bedrijfsresultaten en laten je op een andere manier samenwerken met klanten.

Naast de commerciële propositie is de zorg voor onze klanten zeer belangrijk. De economische vernieuwingen gaan aan onze klanten niet voorbij. Er is sprake van een dynamisch speelveld van reorganisaties, overnames, faillissementen, pre-pack constructies, forse groei en nieuwe startups. Ook voor ons geldt de uitdaging om contact met klanten te onderhouden en te weten of de software nog steeds aansluit bij de behoefte van de organisatie. Niet toevallig stond het jaarthema in het teken van de klant: 'Klant & Klaar'.

Proactief klantcontact

In onze organisatie is meer aandacht gekomen voor het proactieve contact met de klant. Er is een marketingmanager voor bestaande klanten aangesteld en het support center heeft een customer care afdeling gekregen. Deze afdeling analyseert cijfers, zoekt naar de trends en deelt deze met klanten. De performance van AFAS Online klanten wordt structureel gemonitord en is hierdoor fors verbeterd. De rol van de AFAS Adviseur wordt ook steeds belangrijker. In 2015 zijn meer dan 1.250 klantbezoeken afgelegd buiten alle lopende activiteiten om. Directieleden bezochten in totaal 150 klanten.

Buitenlandse activiteiten

AFAS is een puur Nederlands familiebedrijf wat de focus legt op haar thuismarkt. Naast Nederland is AFAS actief in België en het Caribisch gebied met vestigingen op Curaçao en Aruba. De buitenlandse activiteiten hebben een economisch motief en zijn niet fiscaal gedreven. De vestigingen kunnen volledig de focus leggen op commerciële acquisitie en ondersteuning van klanten. De productontwikkeling en administratieve ondersteuning vinden plaats in Leusden.

AFAS België heeft een groei gerealiseerd van 21% en draagt voor 3% bij aan de omzet. In totaal zijn er 20 medewerkers werkzaam. AFAS Caribbeaan heeft een groei gerealiseerd van 42% en draagt voor 2% bij aan de omzet. In totaal zijn er 10 medewerkers werkzaam.

Samenwerking Qlik

AFAS is op het gebied van Business Intelligence software een samenwerking aangegaan met Qlik, leider in visual analytics. Met de integratie van Qlik Sense gaan we een stap verder dan de huidige rapportagemogelijkheden. Elke klant met Profit+ op AFAS Online krijgt standaard Qlik Sense ter beschikking. Wij zorgen voor de dataontsluiting en integratie van de dashboards in AFAS Profit. In totaal worden 975 visualisaties in ruim 200 werkbladen van 44 dashboards meegeleverd die direct door klanten te gebruiken zijn. Binnen enkele weken na de release van deze geïntegreerde dashboards, zijn er ruim 15.000 dashboards geactiveerd. De dashboards worden onderhouden door AFAS. Hiermee willen wij klanten maximaal ontzorgen.

Profit 2016 Build 2

Tijdens de AFAS Open van afgelopen november is Profit 2016, de BI edition gepresenteerd aan alle klanten. Naast de eerdergenoemde Business Intelligence integratie, is er veel nieuwe functionaliteit beschikbaar gekomen. Hiermee kunnen wij klanten verder automatiseren, maar ook nieuwe markten betreden zoals de Bouw en Financieel XL klanten. Inmiddels is het totaal aantal gebruikers van onze software gestegen naar 1.100.000. 77% van onze klanten werkt op AFAS Online.

De Sekte uit Leusden

Daan Quakernaat heeft een boek geschreven over AFAS dat in 2015 gepubliceerd is. Voor Daan gingen alle deuren open. Hij mocht alles zien, overal bij zijn en alles opschrijven. Daan raakte verwonderd, maar is ook kritisch. Het boek is een kijkje in de keuken.

“AFAS is een krachtig ecosysteem”. Ze durven te kiezen, hebben een helder kompas, leggen verantwoordelijkheid zo laag mogelijk neer, zijn beducht voor te veel structuur en zijn ondernemend en gepassioneerd. Keuzes die we tegenwoordig bijna niet meer durven te maken. We laten ons in Nederland veel te veel regeren door structuur en regels. Hoe knap is het dan dat een bedrijf dat zich volledig focust op standaard software zich weet te organiseren als een zelf organiserend ecosysteem?” Dat de auteur/journalist Daan Quakernaat anderhalf jaar, zonder restricties, toegang krijgt tot het bedrijf om een boek te schrijven, kan dan ook alleen bij AFAS Software.”

Risicobeheersing

Met ingang van 2015 gelden er aanvullende eisen aan de risicoparagraaf in dit jaarverslag. In aanvulling op de voornaamste risico's en onzekerheden, gaan we hieronder in op de risicobereidheid, getroffen maatregelen, verwachte impact als risico's zich verwezenlijken, belangrijke impact in 2015 en de gerealiseerde en voorgenomen verbeteringen.

De aanvullende verplichtingen over risicomanagement leggen nog meer nadruk op de kwaliteit van processen, ofwel de oorsprong van de financiële resultaten. En dat ondersteunen wij, want het draagt bij aan procesoptimalisatie en transparantie.

AFAS heeft een grote verantwoordelijkheid naar haar stakeholders. Meer dan 10.000 bedrijven en 1.000.000 gebruikers maken gebruik van onze software. Dit zijn organisaties die met AFAS Profit hun boekhouding voeren, personeelsadministratie bijhouden, de verloning verzorgen of processen verzorgen voor klanten. In Nederland krijgen 1,7 miljoen medewerkers een verloning uit AFAS. Daarnaast worden met onze producten meer dan 1,1 miljoen aangiften samengesteld, 150.000 btw-aangiften gedaan en 200.000 loonbelasting aangiften naar de belastingdienst verzonden.

Vanwege onze verantwoordelijkheid richting onze klanten en onze hoge norm als het gaat om maatschappelijk ondernemen, kiezen wij voor een paar uitgangspunten, namelijk:

- [Optimale transparantie richting medewerkers, klanten en de wereld om ons heen.](#)
Dit betekent onder meer dat wij een uitgebreid jaarverslag publiceren en transparant zijn in onze cijfers en bedrijfsvoering.
- [Automatiseer wat je kunt automatiseren!](#) Klanten, maar ook de samenleving, zijn niet gediend bij het in standhouden van onnodig werk. Ook compliance moet geïntegreerd zijn in de systemen en onderdeel zijn van de techniek. Handwerk betekent risico en onbalans.
- [Laat externen de onderneming steeds toetsen.](#) Certificeringen zoals in geval van AFAS, ISO 9.001, 27.001, ISAE3402, maar ook een jaarlijkse jaarrekeningcontrole, maken de organisatie beter. De onderneming wordt nog meer verbeterd door dagelijkse inbreng van stakeholders, zoals klanten, leveranciers en medewerkers. Creëer een omgeving waarin iedereen de mogelijkheid heeft om processen, producten of diensten te verbeteren. Niet alleen beleidsmatig, maar vooral door het dagelijkse doen.

Voor de interne beheersing heeft AFAS een framework opgezet om de kwaliteit van het managementsysteem te waarborgen en de processen goed vast te leggen.

Onderdeel van het framework zijn:

- ISO 9.001
- ISO 27.001
- ISAE3402
- Horizontaal toezicht
- Jaarrekeningcontrole

Risicogebieden

Bij AFAS bekijken en bespreken we constant de risico's en worden maatregelen geïmplementeerd. Doordat de organisatie een korte lagenstructuur kent, staat directie, management en uitvoerend personeel dicht bij elkaar. Dit zorgt ervoor dat risico's op alle lagen makkelijk bespreekbaar zijn. Om de belangrijkste risico's voor de organisatie in kaart te brengen is gebruik gemaakt van risicogebieden. Binnen AFAS is dit verdeeld onder de betreffende afdelingen en is de kans en de impact bepaald en besproken. Ook de oorzaken ervan zijn in kaart gebracht. De oorzaken zijn afgedekt door bepaalde protocollen, werkbeschrijvingen en processen in de vorm van een workflow. Zo is er ook een proces ingericht om nieuwe risico's en maatregelen te behandelen en te controleren. Hierin speelt de directie een belangrijke rol. Op deze manier is de cirkel van plannen, doen, controleren en aanpassen volledig doorgevoerd. Voor de onderstaande risico's zitten we op, of dichtbij, onze risicobereidheid.

In het kwaliteitsmanagementsysteem zijn risico's op microniveau gedefinieerd. AFAS kent de volgende hoofdrisico's die van invloed zijn op de continuïteit van de onderneming. Deze hoofdrisico's zijn te onderscheiden naar strategische, operationele en compliance risico's. De financiële risico's achten we relatief beperkt. We zijn niet afhankelijk van externe financiers, hebben een gezond eigen vermogen, een goede liquiditeitspositie en een voorspelbare inkomstenstroom.

1) Beschikbaarheid AFAS Online (operationeel)

Een groot deel van onze klanten werkt op AFAS Online. AFAS is verantwoordelijk voor een stabiele en veilige Cloud omgeving die altijd beschikbaar is. De volgende hoofdrisico's zijn te benoemen:

- Ernstige en langdurige verstoringen waardoor klanten niet kunnen werken in AFAS Profit
- Gerichtte aanvallen om data van klanten te ontfutselen, de systemen uit te schakelen of oneigenlijke transacties uit te voeren.
- Data van de klant die op 'straat' komt te liggen.

Wij hebben maatregelen genomen om de beschikbaarheid van AFAS Online te garanderen en storingen te voorkomen. Tevens heeft AFAS zich ingedekt tegen calamiteiten die leiden tot claims die de continuïteit van de onderneming kunnen beïnvloeden.

2) Productontwikkeling (strategisch)

Hoe kunnen wij ervoor zorgen dat ons product actueel en goed inzetbaar blijft bij klanten en zich onderscheidt ten opzichte van concurrenten? Doorontwikkeling van de programmatuur is essentieel. Jaarlijks brengt AFAS een nieuwe versie uit en per kwartaal volgt een update met wettelijke- en functionele aanpassingen.

AFAS heeft besloten haar releasebeleid aan te passen. Om meer rust te creëren is er gekozen voor een ander tijdstip in het jaar waarop de nieuwe versie beschikbaar komt. De klant krijgt langer de tijd een nieuwe versie te testen en een overstap te maken. Indien gewenst kan AFAS meer aandacht en individuele ondersteuning bieden aan de klant en het uitleveringsproces bijsturen.

3) Innovatie (strategisch)

Om in de toekomst een leidende positie in de markt vast te houden en efficiënter te kunnen ontwikkelen, werken wij aan een volgende generatie ERP software. AFAS heeft een duidelijke visie: software definiëren in plaats van programmeren. Dit is gebaseerd op een geheel nieuwe architectuur: AFAS Next Technology Architecture (ANTA). Daarom investeren we nu al in een hele afdeling die zich alleen maar bezighoudt met de architectuur van het ERP-systeem van de toekomst. AFAS heeft 200 manjaar begroot om AFAS Profit volledig opnieuw op te bouwen.

4) Contact met de klant (operationeel)

Contact met klanten is essentieel, en voor klanten is contact met AFAS essentieel. Hoe zorg je ervoor dat je weet wat er bij klanten speelt? Hoe weet je of een klant goed geautomatiseerd is met ons product? Contact! Wij proberen op de volgende wijze in contact te blijven met de klant:

- Jaarlijkse inspraaksessie
- AFAS Open
- Adviseurs die klanten bezoeken
- AFAS Awards
- Polls en nieuwsbrieven
- Webinars
- LinkedIn community
- Klanttevredenheidsenquête

Bouwen aan contacten kan alleen als de basisdienstverlening top is en de organisatie excellent presteert. Wij werken dagelijks aan het optimaliseren van onze dienstverlening.

5) AFAS DNA (strategisch)

De cultuur binnen AFAS is heilig. Hoe waarborg je een succesvolle organisatie, waarin excellente prestaties de norm zijn en waar men geen genoegen neemt met een '8-je'. Sterk leiderschap, een duidelijke visie en focus, gezond boerenverstand en Hollands ondernemerschap in combinatie met een zeer streng selectiebeleid aan de poort om de juiste talenten met het AFAS-DNA binnen te halen.

De kern van het DNA zit in de structuur van de organisatie. Wij zijn een familiebedrijf. Onze focus ligt niet op winst en aandeelhouderswaarde. Het financiële resultaat is een gevolg van alles waar wij keihard voor werken: klanten een geweldige ervaring geven met onze producten en dienstverlening.

6) Juridisering van samenleving (compliance)

In de markt is een juridisering gaande waarin steeds meer sprake is van opgelegde contracten en SLA's. Aan de overheid gerelateerde instanties doen hier gewillig aan mee met aanbestedingen die enkel voer zijn voor juristen. AFAS heeft geen juridische afdeling en wil onderscheidend zijn in het aangeboden product en dienst. AFAS heeft zich ingedekt tegen calamiteiten die leiden tot claims die de continuïteit van AFAS beïnvloeden. Gezien de ontwikkelingen achten we de kans dat dit risico zich manifesteert en de impact die het kan hebben dusdanig, dat aandacht voor compliance een speerpunt voor 2016 is.

In 2016 willen we het risicomanagement verder structureren, maar willen voorkomen dat het een compliance exercitie wordt zonder toegevoegde waarde. Onderdeel daarvan is het analyseren van de verwachte impact als risico's zich manifesteren.

Nieuwbouw

Het succes en de enorme groei van AFAS Software, was aanleiding om op 7 januari 2011 de grond met gebouwen aan de Olmenlaan in Leusden aan te kopen. Hiermee is qua huisvesting de toekomst van AFAS in Leusden geborgd.

De visie achter het nieuw te bouwen AFAS Experience Center, is het creëren van een "beleving" voor zowel klanten, medewerkers en de bezoekers.

Het moet toekomstbestendig zijn binnen onze steeds verder digitaliserende en verduurzamende samenleving. Gebaseerd op de veranderde manier van werken, leren en verblijven.

Alles moet met elkaar geïntegreerd zijn, *net als onze software*.

De combinatie van IT-innovatie, entertainment, educatie en werkplezier, staan centraal in het totale ontwerp.

AFAS Foundation

Eind 2015 is een nieuwe stichting opgericht, de AFAS Foundation. De AFAS Foundation inspireert beter doen en doet dit zelf. De AFAS Foundation stelt geld beschikbaar voor projecten over de hele wereld. In Nederland ondersteunen we projecten binnen de Gezondheidszorg, het Onderwijs en de samenleving als geheel. Dat doen we dit op een innovatieve en transparante manier. De AFAS Foundation zorgt nationaal en internationaal voor (grote) impact. Dit door te focussen op maatschappelijke-, onderwijs- en zorginitiatieven.

AFAS Academy

De AFAS Academy is dé kweekvijver van nieuw talent. In 2015 zijn 36 nieuwe collega's in dienst gekomen en 29 medewerkers zijn uit dienst gegaan. Eind 2015 telde het aantal medewerkers 382.

In samenwerking met Hogeschool Utrecht heeft AFAS een minor 'Business Solutions' ontwikkeld. In deze landelijke minor-opleiding staat de toepassing van ERP-software binnen het bedrijfsleven centraal. In 2015 heeft AFAS daarnaast een innovatie lab geopend bij de Hogeschool Utrecht.

In het lab ervaren ICT-studenten hoe het is om met de modernste middelen en technieken bedrijven te ondersteunen in hun business processen.

Tussen de Universiteit Utrecht, de Vrije Universiteit Amsterdam en AFAS Software in Leusden is het onderzoeksproject AMUSE opgestart. Het onderzoek richt zich op het organisatie-specifiek maken van extreem grote softwaresystemen die via de cloud beschikbaar zijn.

We kijken terug op geweldige momenten samen met onze collega's. De maandelijkse kantoordag, het AFAS-uitje, de vele teamuitjes en de 'medewerker van het jaar' verkiezing hebben bijgedragen aan het unieke AFAS DNA. Er waren onder de collega's veel persoonlijke hoogtepunten; er zijn 9 medewerkers getrouwd en 33 kinderen geboren. Helaas hebben wij door overlijden ook afscheid moeten nemen van een collega.

Directieteam

In 2015 is afscheid genomen van Leo Koppelaar en Truus Koppelaar. Het koppel dat verantwoordelijk was voor respectievelijk sales en marketing, heeft zich de afgelopen twintig jaar ingezet voor de groei van AFAS. Door middel van 3 feesten en 2 persoonlijke boeken over hun leven bij AFAS hebben wij Leo en Truus uitgebreid bedankt voor hun geweldige bijdrage aan het succes van AFAS de afgelopen 19 jaar. Voor hun start een nieuwe fase waarin ze naast een eigen adviesbureau op het gebied van marketing en sales, meer tijd hebben om te reizen en te genieten van hun kleinkinderen.

Bernard-Paul Hakkenberg is sinds 2015 Commercieel Directeur en opvolger van Leo. Martijn Delahaye is sinds 2016 Directeur Marketing & Communicatie en daarmee opvolger van Truus.

Tot slot

Op bijzonder plezierige wijze is samengewerkt met het directieteam. We danken de directieleden voor hun passie en sturing aan de organisatie. Wij zijn trots op alle medewerkers die met hun inzet een enorme bijdrage geleverd hebben aan het resultaat van AFAS.

De Raad van Bestuur willen wij danken voor het gestelde vertrouwen in ons.

Wat is het fijn om een familiebedrijf te zijn en, zonder enige druk van externe aandeelhouders, je gezamenlijke passie voor het bedrijf te mogen delen!

Met liefde kijken wij uit naar 2016!

Leusden, 29 januari 2016
Namens Directie

Bas van der Veldt
Algemeen Directeur

Arnold Mars
Financieel Directeur

	2015	2014	2013	2012	2011
RESULTATEN					
Onderhoud	72.961	61.294	49.811	40.141	31.686
Services	19.345	17.347	17.174	16.889	16.447
Licentie	0	1.009	3.966	7.015	8.102
Netto-omzet	92.305	79.651	70.950	64.045	56.235
Bedrijfsresultaat	36.974	30.438	27.007	22.619	18.035
Nettoresultaat na belastingen	30.060	25.003	22.163	18.644	14.471
OMZETVERDELING %					
Onderhoud	79,0%	77,0%	70,2%	62,7%	56,3%
Services	21,0%	21,8%	24,2%	26,4%	29,2%
Licentie	0,0%	1,3%	5,6%	11,0%	14,4%
BALANS					
Werkkapitaal	3.598	7.684	9.108	9.578	10.256
Groepsvermogen	12.391	12.331	13.578	13.914	14.021
Solvabiliteit	54,4%	58,1%	63,2%	66,2%	70,5%
KASSTROOM					
Kasstroom uit operationele activiteiten	33.603	27.870	22.593	21.738	15.440
Investerings immateriële vaste activa	-5.795	0	0	0	0
Investerings materiële vaste activa	-980	-830	-895	-857	-730
RATIO'S					
Omzetgroei	15,9%	12,3%	10,8%	13,9%	12,1%
Groei Onderhoud	19,0%	23,1%	24,1%	26,7%	29,4%
Groei Services	11,5%	1,0%	1,7%	2,7%	2,7%
Loonkosten in % omzet	29,1%	32,2%	31,9%	34,3%	35,4%
Resultaat in % van de omzet	32,6%	31,4%	31,2%	29,1%	25,7%
Winst per aandeel	2,00	1,67	1,48	1,24	0,96
MEDEWERKERS					
Gemiddeld aantal FTE	344	328	301	290	282,9
Instroom FTE	40	58	39,4	27	32
Uitstroom FTE	31	28	17,1	14	22
Gemiddeld aantal dienstjaren	7,8	7,5	6,7	7,4	6,9
Gemiddelde leeftijd	35,2	35,0	35,2	35,3	34,4
Omzet per FTE	268,3	242,8	235,7	220,8	198,8
Loonkosten per FTE	78,0	78,2	75,2	75,7	70,3
Ziekteverzuim %	2,0%	1,5%	2,2%	1,2%	1,7%
GEMIDDELD AANTAL FTE PER DIVISIE					
Consultancy en support	153	144	136	134	139
A&I en productontwikkeling	104	99	96	84	75
Marketing en sales	60	58	45	45	39
Algemeen	27	27	27	27	30
VERANTWOORD VERDER (MVO)					
KG papierverbruik per FTE	1,4	2,9	2,9	4,7	5,3
Energieverbruik (kwh) per FTE	3.677	3.700	4.270	4.870	5.303
A en B label leaseauto's in %	100%	100%	99%	94%	88%
- waarvan hybride/elektrisch	9%	5%	6%	10%	10%
C Label leaseauto's in %	0%	0%	1%	6%	12%
MVO - Giften	1.700	1.210	1.200	1.000	850
Gemiddelde betaalduur inkoopfacturen (dgn)	12,4	15,3	16,7	18,1	20,3
Gemiddelde betaalduur verkoopfacturen (dgn)	21,1	21,3	24,1	25,2	24,8

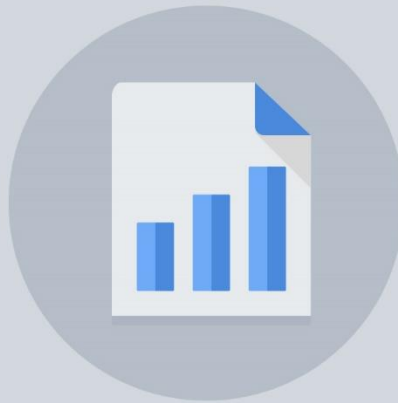
Bedragen zijn weergegeven in duizend euro

Resultaatanalyse

	2015		Index	2014	
	x € 1.000	% van de omzet		x € 1.000	% van de omzet
Netto-omzet	92.305	100%	116%	79.651	100%
Bedrijfsopbrengsten	92.305	100%	116%	79.651	100%
Kosten					
Kosten uitbesteed werk	8.625	9%	153%	5.631	7%
Lonen en salarissen	22.719	25%	106%	21.370	27%
Sociale lasten	2.939	3%	93%	3.160	4%
Pensioenlasten	1.164	1%	103%	1.130	1%
Afschrijvingen vaste activa	2.292	2%	191%	1.198	2%
Overige bedrijfskosten	17.592	19%	105%	16.722	21%
Bedrijfslasten	55.331	60%	112%	49.213	62%
Bedrijfsresultaat	36.974	40%	121%	30.438	38%
Rentebaten	313	0%	65%	486	1%
Resultaat voor belastingen	37.287	40%	121%	30.923	39%
Vennootschapsbelasting	(7.227)	-8%	122%	(5.920)	-7%
Resultaat na belastingen	30.060	33%	120%	25.003	31%

Financiële positie

	31-12-2015 x € 1.000	31-12-2014 x € 1.000
Vastgelegd op lange termijn		
Immateriële vaste activa	4.843	400
Materiële vaste activa	2.761	2.645
Financiële vaste activa	1.374	1.777
	8.978	4.822
Beschikbaar vermogen op lange termijn		
Groepsvermogen	12.391	12.331
Voorzieningen	185	175
	12.576	12.506
Werkkapitaal	3.598	7.684
Het werkkapitaal is samengesteld uit:		
Vorderingen en overlopende activa	4.878	5.029
Liquide middelen	8.904	11.384
	13.782	16.413
Af: kortlopende schulden	(10.184)	(8.729)
	3.598	7.684

JAARREKENING

JAARVERSLAG 2015

Geconsolideerde balans per 31 december 2015 (na winstbestemming)

ACTIVA

		31-12-2015 in €	31-12-2014 in €
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	(1)	4.843.000	400.000
Materiële vaste activa	(2)	2.760.708	2.645.327
Financiële vaste activa	(3)	1.374.201	1.776.662
		8.977.909	4.821.989
Vlottende activa			
Vorderingen			
Debiteuren	(4)	4.163.765	3.629.640
Overige vorderingen en overlopende activa	(5)	714.622	1.399.173
		4.878.386	5.028.813
Liquide middelen	(6)	8.903.823	11.383.947
Totaal Activa		22.760.119	21.234.749

PASSIVA

		31-12-2015 in €	31-12-2014 in €
Groepsvermogen		12.390.695	12.330.955
Voorzieningen	(7)	185.000	175.000
Kortlopende schulden			
Crediteuren		138.697	702.375
Belastingen en sociale premies		4.904.996	3.715.195
Vennootschapsbelasting		449.395	446.522
Overige schulden en overlopende passiva	(8)	4.692.336	3.864.699
		10.184.423	8.728.794
Totaal Passiva		22.760.119	21.234.749

Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2015

		2015 in €	2014 in €
Netto-omzet	(9)		
Onderhoud		72.960.655	61.294.300
Services		19.344.803	17.347.038
Licenties		0	1.009.445
Bedrijfsopbrengsten		92.305.458	79.650.783
Kosten			
Kosten uitbesteed werk		8.625.339	5.631.226
Lonen en salarissen		22.719.280	21.370.389
Sociale lasten		2.939.268	3.160.377
Pensioenlasten		1.163.759	1.130.445
Afschrijvingen vaste activa	(10)	2.291.828	1.198.439
Overige bedrijfskosten	(11)	17.592.360	16.722.351
Bedrijfslasten		55.331.835	49.213.227
Bedrijfsresultaat		36.973.624	30.437.556
Rentebaten		313.571	485.869
Resultaat voor belastingen		37.287.195	30.923.425
Vennootschapsbelasting		(7.227.455)	(5.919.990)
Resultaat na belastingen		30.059.740	25.003.435

Kasstroomoverzicht geconsolideerd (volgens indirecte methode)

	2015 x € 1.000	2014 x € 1.000
Uit operationele activiteiten		
Bedrijfsresultaat	36.974	30.438
Afschrijvingen	2.291	1.172
Boekverlies desinvesteringen	1	26
Debiteuren	(533)	568
Overige vorderingen	685	(558)
Crediteuren	(564)	530
Belastingen en sociale premies	1.190	737
Overige schulden	828	259
Toename voorzieningen	10	25
Betaalde winstbelasting	(7.277)	(5.321)
	33.603	27.876
Uit investeringsactiviteiten:		
Investerings in immateriële vaste activa	(5.795)	0
Investerings in vaste activa	(980)	(856)
Verkoopopbrengst desinvesteringen	0	26
	(6.775)	(830)
Uit financieringsactiviteiten:		
Dividenduitkering	(30.000)	(27.250)
Ontvangen rentebaten	314	486
Mutatie leningen u/g	402	(552)
	(29.284)	(27.316)
Netto kasstroom	(2.456)	(270)
Koersverschillen vaste activa	(24)	(16)
	(2.480)	(286)
Stand liquide middelen:		
Per 1 januari	11.384	11.670
Per 31 december	8.904	11.384
	(2.480)	(286)

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling in de geconsolideerde jaarrekening

ALGEMEEN

De vennootschap heeft de jaarrekening opgesteld volgens de wettelijke bepalingen van titel 9 Boek 2 Burgerlijk Wetboek. Indien niet anders vermeld, zijn activa en passiva opgenomen tegen de nominale waarde.

Het jaarverslag, bestaat uit het directieverslag, de jaarrekening en overige gegevens zijn opgemaakt op 29 januari 2016.

GRONDSLAGEN VAN CONSOLIDATIE

In de geconsolideerde jaarrekening worden opgenomen de financiële gegevens van de vennootschap en haar groepsmaatschappijen per 31 december van het boekjaar. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen en vennootschappen waarin beslissende zeggenschap wordt uitgeoefend.

De groepsmaatschappijen worden integraal geconsolideerd vanaf de datum waarop beslissende zeggenschap op de groepsmaatschappij is verkregen. De groepsmaatschappijen worden niet meer in de consolidatie opgenomen vanaf de datum waarop geen sprake meer is van beslissende zeggenschap. De posten in de geconsolideerde jaarrekening worden volgens uniforme grondslagen van waardering en resultaatbepaling vastgesteld.

Dit betreffen de volgende 100% deelnemingen:

Naam onderneming	Gevestigd te	Geplaatst kapitaal
AFAS Holding BV	Leusden	€ 18.000
AFAS International BV	Leusden	€ 18.151
AFAS Software Caribbean BV	Willemstad, Curaçao	NAF 1.000.000
AFAS Software Aruba BV	Oranjestad, Aruba	AWG 100.000
AFAS Benelux BV	Leusden	€ 18.000
AFAS Software BV	Leusden	€ 18.000
AFAS België NV	Mechelen, België	€ 1.000.000

Voor AFAS Software BV is een aansprakelijkheidsstelling overeenkomstig artikel 2:403 afgegeven.

De 100% deelneming in AFAS Software Aruba B.V.

AFAS International heeft 40% van de aandelen van AFAS Software Aruba B.V..

De andere 60% van de aandelen is in handen van IMC International Management & Trust Company N.V. als consequentie van lokale wet- en regelgeving. In de bepalingen van de overeenkomst met IMC is opgenomen dat IMC de aandelen bewaart voor rekening en risico van de opdrachtgever. IMC zal aan de opdrachtgever alle inkomsten en uitkeringen en alle rechten overdragen. AFAS heeft controlerende zeggenschap in AFAS Software Aruba B.V. en is hoofd van de groep.

AFAS Software Aruba B.V. is integraal geconsolideerd in de jaarrekening van AFAS Holding B.V.

VALUTAOMREKENINGEN

Activa en passiva luidende in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de per balansdatum geldende koersen. Koersverschillen zijn in het resultaat verwerkt. Koersverschillen op financiële vaste activa worden rechtstreeks ten gunste of ten laste van het vermogen gebracht. De NAF en AWG zijn gekoppeld aan de dollarkoers. Er is gerekend met een euro-usd koers van 1,09. (2014: 1,22)

FUSIES EN OVERNAMES

Een overname wordt volgens de purchase accounting methode in de jaarrekening verwerkt. De purchase method (RJ 216.201) gaat er in algemene zin van uit dat een overnamedatum wordt vastgesteld en dat op die datum de verkrijgingsprijs en de netto vermogenswaarde wordt bepaald.

IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de kostprijs (verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs), minus eventuele investeringssubsidies, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingverliezen.

De lineaire afschrijving geschiedt op basis van de geschatte economische levensduur.

Interne ontwikkelingskosten worden niet geactiveerd.

In 2012 is het softwareproduct AFAS Personal van Yunoo BV overgenomen voor 1 miljoen Euro.

In 2015 is de Business Intelligence software van QLIK aangeschaft.

- De software wordt in 5 jaar afgeschreven.

MATERIËLE VASTE ACTIVA

De materiële vaste activa in eigen gebruik worden gewaardeerd tegen de kostprijs (verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs), minus eventuele investeringssubsidies, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingverliezen. In deze kostprijs worden de kosten van groot onderhoud opgenomen zodra deze kosten zich voordoen en aan de activeringscriteria is voldaan. De boekwaarde van de te vervangen bestanddelen wordt dan als gedesinvesteerd beschouwd en ineens ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Alle overige onderhoudskosten worden direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt. De lineaire afschrijving geschiedt op basis van de geschatte economische levensduur als volgt:

- Bedrijfsgebouwen- en terreinen 10%, Inventaris en hardware 20% en andere bedrijfsmiddelen 20%.

FINANCIËLE VASTE ACTIVA

DEELNEMINGEN

Deelnemingen waarin de vennootschap invloed van betekenis uitoefent op het zakelijke en financiële beleid worden tegen de vermogensmutatiemethode gewaardeerd. Overeenkomstig deze methode, worden de deelnemingen in de balans opgenomen tegen het aandeel van de vennootschap in de nettovermogenswaarde vermeerderd met haar aandeel in de resultaten van de deelnemingen vanaf het moment van verwerving, bepaald volgens de grondslagen zoals vermeld in deze jaarrekening. In de winst-en-verliesrekening wordt het aandeel van de vennootschap in het resultaat van de deelnemingen opgenomen. Indien en voor zover de vennootschap niet zonder beperking uitkering van de resultaten aan haar kan bewerkstelligen, worden de resultaten in een wettelijke reserve opgenomen.

LENINGEN

Verstrekke leningen zijn primaire financiële activa met vaste of bepaalde betalingen die niet op een actieve markt zijn genoteerd. Deze worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, rekening houdend met bijzondere waardeverminderingen.

VORDERINGEN

De waardering van de vorderingen vindt plaats tegen nominale bedragen, onder aftrek van voorzieningen voor oninbaarheid.

INTERCOMPANY-TRANSACTIES

Resultaten uit transacties met en tussen groepsmaatschappijen worden volledig geëlimineerd.

Resultaten uit transacties met en tussen deelnemingen die tegen nettovermogenswaarde gewaardeerd worden, worden proportioneel verantwoord.

PENSIOENREGELING

Bij de onderneming is sprake van een toegezegde bijdrage regeling. De aan de pensioenuitvoerder te betalen premie wordt als last in de winst- en verliesrekening verantwoord. Te betalen premie dan wel de vooruitbetaalde premie per balansdatum wordt als overlopend passief respectievelijk overlopend actief verantwoord. De vennootschap is uitsluitend verplicht tot betaling van de premie. Er is in geen geval verplichting tot bijstorting of recht op premieruggaaf, dan wel premiekorting. De voor- en nadelen van de beleggingen komen volledig voor rekening van de medewerkers.

De werknemers hebben dagelijks inzicht in de stand van zaken van de pensioenbeleggingen.

VOORZIENINGEN

Er is een jubileumvoorziening gevormd voor personeelsleden die 25 en/of 40 jaar in dienst kunnen zijn.

In de voorziening wordt rekening gehouden met toekomstige salarisstijgingen en met een blijfkans. De voorziening wordt naar rato opgebouwd tot aan de jubileum datum. De voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde.

Grondslagen van resultaatbepaling

ALGEMEEN

Onder netto-omzet wordt verstaan de opbrengst uit levering van goederen en diensten onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen. De kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. (Voorzienbare) verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden en overigens wordt voldaan aan de voorwaarden voor het opnemen van voorzieningen.

ONDERHOUD

De omzet uit onderhoudsabonnementen wordt verantwoord en gefactureerd in het jaar waarop deze betrekking heeft.

LICENTIE

De omzet uit éénmalige verkopen wordt verantwoord in het jaar van verkoop van de licenties. Vanaf het jaar 2015 kunnen nieuwe klanten alleen nog kiezen voor Profit+. Hierbij is geen éénmalige software investering meer van toepassing.

SERVICES

De omzet uit services worden verantwoord in het jaar dat de diensten aan de klanten verleend zijn.

VENNOOTSCHAPSBELASTING

De vennootschapsbelasting wordt tegen het nominale tarief berekend over het commerciële resultaat en rekening houdend met fiscale richtlijnen zoals beperkt aftrekbare lasten, etc. De vennootschap, met uitzondering van AFAS Software Caribbean B.V., AFAS Software Aruba B.V. en AFAS België N.V., maakt deel uit van een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting. Op grond hiervan is de vennootschap aansprakelijk voor de schulden inzake vennootschapsbelasting van de fiscale eenheid. Indien er een verlies ontstaat bij AFAS Software Caribbean B.V. of AFAS Software Aruba B.V. of AFAS België N.V., zal de vennootschapsbelasting hierover niet als vordering opgenomen worden. In toekomstige winstgevende jaren wordt dit verrekend.

WINSTUITKERING

Er wordt een bedrag van 10% van de winst beschikbaar gesteld indien het begrote bedrijfsresultaat behaald wordt. Elk procent er onder verlaagt ook het percentage van de winstuitkering met 1%. De hoogte van de uitkering per personeelslid hangt onder meer af van de beoordeling en het functiebelang. De winstuitkering is opgenomen in de kosten van Lonen en salarissen.

Toelichting op de posten van de geconsolideerde balans

IMMATERIËLE VASTE ACTIVA (1)

	Software licenties	Totaal 2015	Totaal 2014
1 Januari			
Boekwaarde	400.000	400.000	604.665
Mutaties			
Investerings	5.795.000	5.795.000	0
Desinvesterings			0
Afschrijvingen	(1.352.000)	(1.352.000)	(204.665)
Desinvesteringsafschrijvingen			0
Saldo mutaties	4.443.000	4.443.000	(204.665)
31 december			
Boekwaarde	4.843.000	4.843.000	400.000

MATERIËLE VASTE ACTIVA (2)

	Bedrijfsgebouwen en terreinen	Inventaris en hardware	Andere bedrijfs- middelen	Totaal 2015	Totaal 2014
1 Januari					
Boekwaarde	1.010.847	1.594.446	40.035	2.645.327	2.789.741
Mutaties					
Investerings	412.077	619.623	0	1.031.700	856.369
Desinvesterings/ afschrijvingen	0	(970)	0	(970)	(48.961)
Afschrijvingen	(336.807)	(590.981)	(11.471)	(939.258)	(967.563)
Koersverschillen	6.201	14.514	3.193	23.908	15.741
Saldo mutaties	81.471	42.187	(8.278)	115.380	(144.414)
31 december					
Boekwaarde	1.092.318	1.636.633	31.757	2.760.708	2.645.327

FINANCIËLE VASTE ACTIVA (3)

	Waarborg sommen	Leningen	Totaal 2015	Totaal 2014
1 Januari				
	48.221	1.728.441	1.776.662	1.224.666
Mutaties				
Mutatie waarborgsommen	8.843		8.843	4.081
Koersverschil waarborgsommen			0	0
Leningen, verstrekt		122.931	122.931	677.066
Leningen, aflossingen		(534.235)	(534.235)	(129.151)
Mutatie deelnemingen			0	0
Saldo mutaties	8.843	(411.304)	(402.461)	551.996
31 december				
Boekwaarde	57.064	1.317.137	1.374.201	1.776.662
TOTAAL VASTE ACTIVA			8.977.909	4.821.989

	2015 in €	2014 in €
DEBITEUREN (4)		
Nominale waarde per 1 januari	4.627.091	4.031.930
Af: voorziening voor oninbaarheid	-463.326	-402.290
Stand per 31 december	4.163.765	3.629.640

	2015 in €	2014 in €
OVERIGE VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA (5)		
Te factureren termijnen	353.120	447.539
Vooruitbetaalde kosten	362.502	704.792
Pensioenpremie	0	929
Overige vorderingen	0	245.913
	714.622	1.399.173

LIQUIDE MIDDELEN (6)		
De liquide middelen zijn vrij besteedbaar.	8.903.823	11.383.947

VOORZIENINGEN (7)		
Stand 1 januari	175.000	150.000
Onttrekkingen	0	-2.560
Dotatie	10.000	27.560
Stand per 31 december	185.000	175.000

Deze voorziening is gevormd voor jubileumuitkeringen bij 25- en 40 jarige dienstverbanden.
Er wordt bij deze jubilea een maandsalaris uitbetaald.

OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA (8)		
Winstuitkering, salarissen en reservering vakantiedagen personeel *	4.130.000	3.710.000
Pensioenpremie	4.000	0
Overige kortlopende schulden	558.336	154.701
	4.692.336	3.864.701

*Van dit bedrag heeft € 24.000,- betrekking op een periode langer dan één jaar.
(2014: € 108.000,-)

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

ULTIMO 2015 WAREN VERPLICHTINGEN AANGEGAAN TERZAKE VAN:

Niet uit de balans blijkende verplichtingen in euro

	2016 < 1 jaar	2017 t/m 2020 >1 <5 jaar	2021 en verder > 5 jaar
Huur kantoorpand Leusden	1.500.000	6.000.000	1.375.000
Huur kantoorpand Mechelen België	80.000	135.000	0
Huur kantoorpand Curaçao	60.000	0	0
Handelskade			
Huur kantoorpand Aruba, Rumbastraat	30.000	0	0
Leasing van 180 auto's	2.121.000	3.896.000	0
Hosting van AFAS Online	6.900.000	13.800.000	0
Marketingverplichtingen	3.165.000	1.205.000	0
	13.886.000	24.936.000	1.375.000

Met Qlik is een overeenkomst aangegaan tot en met 31 december 2020 voor het gebruik van Qlik Sense. De kosten hiervoor zijn opgenomen als immaterieel vast actief
Afhankelijk van de omzetontwikkeling bij AFAS kan een extra bedrag voor de Qlik licenties in rekening gebracht worden door de licentiegever. Dit zal mogelijk in 2020 voor het eerst zijn.

Vanaf oktober 2015 zijn de MVO uitgaven van AFAS Software ondergebracht bij de AFAS Foundation. AFAS schenkt jaarlijks 4% van de begrote winst voor belasting aan de AFAS Foundation, vanaf 2016 met een minimumbedrag van 2,5 miljoen euro.

FINANCIËLE INSTRUMENTEN

De in deze toelichting opgenomen gegevens verschaffen informatie die behulpzaam is bij het schatten van de omvang van risico's die verbonden zijn aan zowel de in de balans opgenomen als de niet in de balans opgenomen financiële instrumenten.

De primaire financiële instrumenten, anders dan derivaten, dienen ter financiering van de operationele activiteiten van de groep of vloeien direct uit deze activiteiten voort. Er is geen sprake van transacties in derivaten. Het beleid is om niet te handelen in financiële instrumenten.

De belangrijkste risico's uit hoofde van de financiële instrumenten van de groep zijn het kredietrisico, het liquiditeitsrisico en het prijsrisico bestaande uit het valuta-, rente- en marktrisico.

Het beleid van de groep om deze risico's te beperken, luidt als volgt:

VALUTARISICO

De administratie van AFAS Software Caribbean B.V. en AFAS Software Aruba B.V. worden gevoerd in de lokale valuta's. Als gevolg hiervan kan de balans van de groep beïnvloed worden door wisselende koersen tussen de euro en deze lokale valuta's. De groep heeft het beleid deze verschillen niet af te dekken.

LIQUIDITEITRISICO

Het risico voor de groep dat toekomstige kasstromen verbonden aan een monetair financieel instrument fluctueren in omvang is minimaal, aangezien de omvang van de langlopende vorderingen en schulden beperkt is.

RENTERISICO

De langlopende vorderingen en leningen van de groep hebben een vast rentepercentage waardoor de groep het risico loopt dat de waarde van de vorderingen en leningen zal dalen respectievelijk stijgen als gevolg van veranderingen in de marktrente. Dit risico is minimaal, aangezien de omvang van de langlopende vorderingen en schulden beperkt is.

KREDIETRISICO

De groep heeft richtlijnen opgesteld om de omvang van het kredietrisico bij elke partij te beperken. Bovendien bewaakt de groep voortdurend haar vorderingen en hanteert de groep een strikte aanmaningsprocedure, alsmede het gebruik van een licentiecode op de software. Door de bovenstaande maatregelen is het kredietrisico voor de groep minimaal. Verder zijn er geen belangrijke concentraties van kredietrisico binnen de groep.

MARKTRISICO

De kwaliteit en veelzijdigheid van de software is zeer hoog. De prijsstelling is zeer concurrerend. Ook is de kwaliteit van de medewerkers zeer hoog. Door de combinatie van al deze punten is het marktrisico voor de groep minimaal.

Toelichting op de posten van de geconsolideerde winst- en verliesrekening

	2015 in €	2014 in €
NETTO-OMZET (9)		
Onderhoud	72.960.655	62.303.745
Services	19.344.803	17.347.038
Licenties	0	1.009.445
Bedrijfsopbrengsten	92.305.458	79.650.783
<p>In 2015 is de netto-omzet 16% gestegen ten opzichte van 2014 (in 2014: 12%).</p>		
AFSCHRIJVINGEN VASTE ACTIVA (10)		
Bedrijfsgebouwen- en terreinen	336.807	308.596
Machines en installaties	590.981	648.160
Andere bedrijfsmiddelen	11.471	10.807
Software en goodwill	1.352.000	204.665
Totaal afschrijvingskosten	2.291.258	1.172.228
Boekresultaat desinvesteringen	570	26.211
	2.291.828	1.198.439
OVERIGE BEDRIJFSKOSTEN (11)		
Marketing	5.826.418	5.691.108
Huisvesting	2.725.125	2.731.828
Autokosten	2.184.657	2.143.119
Managementfee	1.300.000	1.300.000
Onderhoud, software, hardware	693.034	565.603
Communicatiekosten	220.341	215.605
Kantoorkosten	78.524	74.877
Reis-, verblijf-, representatiekosten	66.963	73.799
Accountants- en advieskosten	302.021	281.175
Mutatie voorziening dubieuze debiteuren	389.964	453.237
Ingeleend personeel en overige personeelskosten	1.530.258	1.278.449
Overige algemene kosten	575.054	703.550
MVO giften	1.700.000	1.210.000
	17.592.360	16.722.351

Statutaire directie

De beloning voor de statutaire directie bedraagt in totaal € 1.300.000,- en is verantwoord als management fee.

(2014: € 1.300.000,-)

AFAS is een familiebedrijf. Om die reden is het praktisch onhaalbaar om te voldoen aan het wettelijke streefcijfer van 30% vrouwen in de Raad van Bestuur + hoofddirectie.

Honorarium Accountant

De ten laste van het boekjaar gebrachte kosten van de externe accountant en de accountantsorganisatie en het gehele netwerk waartoe deze accountantsorganisatie behoort, zijn als volgt voor de groep:

	2015 in €	2014 in €
EY Accountants LLP		
Onderzoek van de jaarrekening	64.161	62.400
Overig EY		
Andere controleopdrachten	31.400	-
Adviesdiensten op fiscaal terrein	31.521	54.077
Totaal	127.082	116.477

VENNOOTSCHAPSBELASTING (12)

De in de winst- en verliesrekening verantwoorde belastinglast kan als volgt worden toegelicht

Geconsolideerd bedrijfsresultaat voor belastingen	37.287.195
Niet aftrekbare kosten en correcties	1.467.917
Tegen nominale tarieven belast resultaat	38.755.112
Nominale belasting	(9.694.652)
Vrijstellingen	2.467.198
Belastinglast	(7.227.455)
Effectieve tarief	19,4%

Het standaardtarief vennootschapsbelasting is 25%

De lagere belastingdruk wordt voornamelijk veroorzaakt door voordelen uit de innovatiebox.

Vennootschappelijke balans per 31 december 2015 (na voorgestelde winstverdeling)

ACTIVA

		31-12-2015 in €	31-12-2014 in €
Vaste activa			
Financiële vaste activa	(1)	29.839.762	24.712.912
Vlottende activa			
Overige vorderingen en overlopende activa		0	210.000
		0	210.000
Liquide middelen		344.797	10.013.943
Totaal Activa		30.184.559	34.936.855

PASSIVA

		31-12-2015 in €	31-12-2014 in €
Eigen vermogen	(2)		
Gestort en opgevraagd kapitaal		1.500.000	1.500.000
Overige reserves		10.890.695	10.830.955
		12.390.695	12.330.955
Kortlopende schulden			
Rekening courant deelnemingen	(3)	17.578.864	22.235.899
Vennootschapsbelasting		215.000	370.000
		17.793.864	22.605.899
Totaal Passiva		30.184.559	34.936.855

Vennootschappelijke winst- en verliesrekening over 2015

	2015 in €	2014 in €
Resultaat deelneming	29.803.611	24.676.761
Algemene kosten	0	0
Rentebaten	226.912	275.216
	30.030.523	24.951.977
Vennootschapsbelasting	29.217	51.458
Resultaat na belastingen	30.059.740	25.003.435

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

TOELICHTING OP DE POSTEN VAN DE VENNOOTSCHAPPELIJKE BALANS

Voor de algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening, alsmede voor de grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling en voor de toelichting op de onderscheiden activa, passiva en de resultaten wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening voor zover hieronder niet anders vermeld.

VERKLARING AANSPRAKELIJKHEID

Op grond van artikel 408 Titel 9 Boek 2 BW heeft AFAS Holding B.V. in de enkelvoudige jaarrekening een verkorte winst- en verliesrekening opgenomen.

FINANCIËLE VASTE ACTIVA (1)

	2015 in €	2014 in €
Deelnemingen		
Stand 1 januari	24.712.912	21.956.451
Mutaties		
Overige reserves deelnemingen vorig boekjaar naar AFAS Holding BV	(24.676.761)	(21.920.300)
Resultaat deelnemingen	29.803.611	24.676.761
	5.126.850	2.756.461
Stand per 31 december	29.839.762	24.712.912

EIGEN VERMOGEN (2)

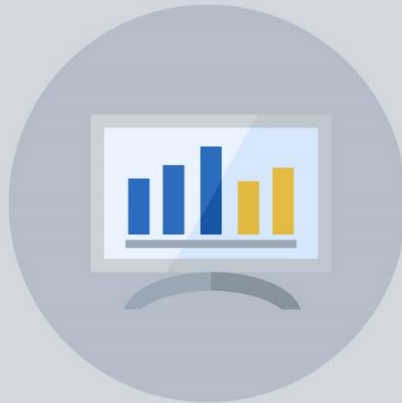
			2015 in €	2014 in €
Gestort en opgevraagd kapitaal				
Maatschappelijk kapitaal, geplaatst en volgestort 15.000.000 aandelen met een waarde van 0,10 per aandeel			1.500.000	1.500.000
Reserves	Wettelijke reserves	Overige reserves		
Stand 1 januari	777	10.830.178	10.830.955	12.077.520
Mutaties				
Slotdividend vorig jaar	0	0	0	(3.750.000)
Dividend	0	(30.000.000)	(30.000.000)	(22.500.000)
Resultaat	9.223	30.050.517	30.059.740	25.003.435
	9.223	50.517	59.740	(1.246.565)
Stand per 31 december	10.000	10.880.695	10.890.695	10.830.955
Totaal Eigen Vermogen			12.390.695	12.330.955

REKENINGEN COURANT DEELNEMINGEN (3)

	2015 in €	2014 in €
AFAS Holding B.V. - AFAS Benelux BV	(18.663.003)	(23.206.904)
AFAS Holding B.V. - AFAS International BV	1.084.139	971.004
AFAS Holding B.V. - MARVEL B.V.	0	0
	(17.578.864)	(22.235.899)

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN ACTIVA EN VERPLICHTINGEN

De vennootschap is hoofdelijk aansprakelijk voor de schulden inzake vennootschapsbelasting van de fiscale eenheid welke wordt gevoerd door AFAS Holding B.V., AFAS Benelux B.V. en AFAS ERP Software B.V.

OVERIGE GEGEVENS

JAARVERSLAG 2015

STATUTAIRE WINSTBESTEMMINGSREGELING

In artikel 18 van de statuten van de onderneming is bepaald:

1. De winst, zoals die blijkt uit de vastgestelde winst- en verliesrekening, staat geheel ter beschikking van de algemene vergadering, met dien verstande dat de directie van die winstreserveringen kan vaststellen.
- 2a. De vennootschap kan aan de aandeelhouders en andere gerechtigden tot de voor uitkering vatbare winst slechts uitkeringen doen voor zover het eigen vermogen groter dan het gestorte en opgevraagde deel van het kapitaal vermeerderd met de reserves die krachtens de wet moeten worden aangehouden.
- 2b. Uitkering van de winst geschiedt na de vaststelling van de jaarrekening waaruit blijkt dat zij geoorloofd is.
- 2c. Op aandelen wordt geen winst ten behoeve van de vennootschap uitgekeerd.
3. Bij de berekening van de winstverdeling tellen de aandelen die de vennootschap in haar eigen kapitaal houdt niet mede, tenzij deze aandelen belast zijn met een vruchtgebruik of daarvan met medewerking van de Vennootschap certificaten zijn uitgegeven.
4. De vennootschap mag tussentijds slechts uitkeringen doen, indien aan het vereiste van lid 2 sub a is voldaan.
5. Het dividend staat vanaf een maand na de vaststelling ter beschikking van de aandeelhouders, tenzij de algemene vergadering een andere termijn vaststelt. De vorderingen verjaren door verloop van vijf jaar.
Dividenden, waarover binnen vijf jaar na de betaalbaarstelling niet is beschikt, vervallen aan de vennootschap.

VOORGESTELDE WINSTBESTEMMING

Op 11 december 2015 is in de algemene vergadering van aandeelhouders besloten een dividend van € 30.000.000 bedrag uit te keren over het boekjaar 2015.

Voorgesteld wordt om de nettowinst verminderd met het dividend aan de overige reserves toe te voegen.

Dit is reeds verwerkt in de jaarrekening.

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de aandeelhouders en de raad van bestuur van AFAS Holding B.V.

Verklaring over de jaarrekening 2015

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2015 van AFAS Holding B.V. te Leusden gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde en de enkelvoudige jaarrekening.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van AFAS Holding B.V. op 31 december 2015 en van het resultaat over 2015 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

De jaarrekening bestaat uit:

- de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2015;
- de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2015;
- de toelichting met een overzicht van de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van AFAS Holding B.V. zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Materialiteit	€ 3.730.000
Toegepaste benchmark	10% van de winst voor belasting
Nadere toelichting	Wij hebben deze benchmark en het gehanteerde percentage bepaald op basis van onze analyse van de behoefte van gebruikers van de jaarrekening, waarbij mede bepalend is geweest dat de winst voor belasting een stabiele basis biedt voor de bepaling van de materialiteit en dat de winst voor belasting een goed inzicht geeft in de omvang en prestaties van de onderneming.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

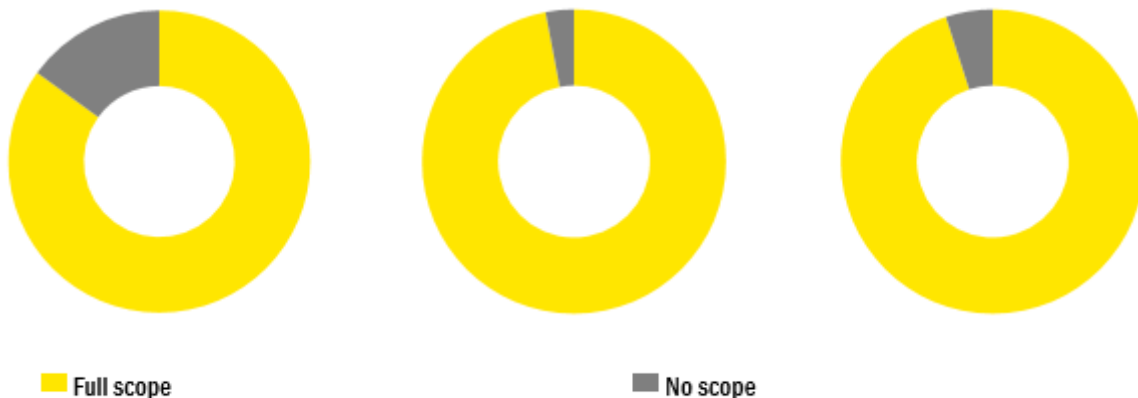
Wij zijn met de raad van bestuur overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 186.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de groepscontrole

AFAS Holding B.V. staat aan het hoofd van een groep van entiteiten. Deze entiteiten betreffen AFAS Benelux B.V., AFAS Software B.V., AFAS Belgium N.V., AFAS International B.V., AFAS Software Caribbean B.V. and AFAS Software Aruba B.V. De financiële informatie van deze groep is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van AFAS Holding B.V.

Onze groepscontrole heeft zich met name gericht op AFAS Holding B.V. en AFAS Software B.V. gevestigd in Nederland. Bij de groepsonderdelen AFAS Holding B.V. en AFAS Software B.V. hebben wij zelf controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij hebben geen gebruik gemaakt van andere accountants bij de controle van de groepsonderdelen.

In totaal vertegenwoordigen bovengenoemde controlewerkzaamheden 85% van de totale activa, 97% van het resultaat en 95% van de bruto opbrengsten van de groep.

Voor de overige groepsonderdelen hebben wij zelf op groepsniveau review en analytische procedures uitgevoerd. Door bovengenoemde werkzaamheden bij (groeps)onderdelen, gecombineerd met aanvullende werkzaamheden op groepsniveau, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de groep verkregen om een oordeel te geven over de geconsolideerde jaarrekening.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met de raad van bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Risico	Onze controle-aanpak
<p>Automatisering</p> <p>AFAS heeft processen in hoge mate geautomatiseerd. Wij onderkennen het risico op de hoge mate van afhankelijkheid van een goed werkende automatisering. Het vaststellen van de beheersbaarheid van dit betreffende risico is een belangrijk aandachtspunt voor de controle van AFAS Holding B.V.</p>	<p>Wij hebben een controle-aanpak gehanteerd welke primair gericht is op toetsen van de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Wij steunen in belangrijke mate op de volgende door AFAS geïmplementeerde interne beheersingsmaatregelen, welke overwegend geïmplementeerd zijn in het geautomatiseerde systeem:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ het softwarewijzigingenbeheer; ▶ het autorisatiebeheer; ▶ het continuïteitsbeheer; ▶ Diverse applicatiecontroles <p>AFAS maakt gebruik van de applicatie AFAS Online. Wij hebben in onze controle gebruik gemaakt van IT-audit specialisten. We hebben specifiek aandacht besteed aan de IT-infrastructuur ten aanzien van continuïteit, toegangsbeveiliging en wijzigingsbeheer en de hieraan gerelateerde relevante geautomatiseerde controlemaatregelen getoetst. Voor onderdelen waar wij niet gesteund hebben op de geautomatiseerde gegevensverwerking hebben wij aanvullende werkzaamheden verricht.</p>
<p>Doorbreking interne beheersing</p> <p>Wij onderkennen het risico dat het management de interne beheersing doorbreekt met als doel de omzet en het resultaat te beïnvloeden. Het vaststellen van de juiste en volledige toerekening van omzet aan het boekjaar is een belangrijk aandachtspunt voor de controle van de jaarrekening van AFAS Holding B.V. Binnen AFAS onderkennen wij de volgende materiële omzetstromen: onderhoud en services. Bij onze controle onderscheiden wij nieuwe en repeterende omzet inzake onderhoud.</p>	<p>Onze aanpak omtrent de omzet is deels systeemgericht en deels gegevensgericht. Wij hebben de relevante interne beheersingsmaatregelen in kaart gebracht en getest in opzet, bestaan en effectieve werking voor het hele boekjaar. Vervolgens hebben wij aanvullend met behulp van data-analyse, gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd om de juistheid en volledigheid van de verantwoorde omzet vast te stellen. Tevens hebben wij met behulp van data-analyse diverse journaalboekingen beoordeeld, waarbij we de nadruk hebben gelegd op de journaalboekingen met een verhoogd risico op een afwijking in de jaarrekening.</p>

Verantwoordelijkheden van de directie en raad van bestuur voor de jaarrekening

De Directie is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en voor het opstellen van het bestuursverslag in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening vanuit alle zaken die wij met de raad van bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Verklaring betreffende het bestuursverslag en de overige gegevens

Wij vermelden op basis van de wettelijke verplichtingen onder Titel 9 Boek 2 BW (betreffende onze verantwoordelijkheid om te rapporteren over het bestuursverslag en de overige gegevens):

- dat wij geen tekortkomingen hebben geconstateerd naar aanleiding van het onderzoek of het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de door Titel 9 Boek 2 BW vereiste overige gegevens zijn toegevoegd;
- dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Benoeming

Wij zijn door de directie benoemd als accountant van AFAS Holding B.V. vanaf de controle van het boekjaar 2005 en zijn sinds die datum tot op heden de externe accountant.

Utrecht, 29 januari 2016

Ernst & Young Accountants LLP

drs. J.H.A. de Jong RA